

Ach, Erasmus, dacht ik altijd, dat was zo'n halfzachte menslievende man die, gezeten in zijn studeerkamer, het beste met werkelijk iedereen voorhad, en, dat moest gezegd, één leuk boek had geschreven. Dat maakte hij naar eigen zeggen voor de grap, als amusant tussendoortje naast het vele studieuze werk. Dat dacht ik en ik ben, dat weet ik zeker, de enige niet. Erasmus maakt dan ook helemaal geen deel uit van onze literaire traditie. Multatuli, Hermans, Mulisch, Reve, Brouwers, Komrij, Van der Heijden: ze hebben het nooit over hem. Maar hoe onterecht, ja, hoe droogstoppeliaans is dat? Omdat de man in het Latijn schreef?

'De beroemdste Nederlandse schrijver aller tijden heeft geen woord Nederlands nagelaten.' Het is een rake constatering van de Amsterdamse profdoctor Latijn, David Rijser. Ja, het is betreurenswaardig dat Erasmus zo weinig (geen?!) sporen heeft nagelaten in onze taal. In de Oxford English Dictionary bijvoorbeeld is de door hem gemunte uitdrukking mumpsimus et sumpsimus tenminste nog opgenomen, waar die in de Dikke Van Dale ontbreekt. Het gaat om een aanduiding voor een domme woordverhaspeling, zoals iemand die 'woordspelling' zegt maar 'woordspeling' bedoelt.

Nee, Erasmus wordt niet als een Nederlandse schrijver beschouwd. We motten hem niet omdat hij geen gebruikmaakte van de Nederlandse taal. Hij is staatloos (een omstandigheid waarmee hij trouwens prima kon leven).

Maar, zou je zeggen, het gaat er toch om wàt hij schreef? En daar moet iets heel bijzonders aan zijn, want hij hoort met Anne Frank en Dick Bruna tot de best gelezen Nederlanders ter wereld. En die twee zijn geen echte schrijvers. Erasmus zeer zeker wel. Want precies dat was wat hij, belezen als hij was, eerst en vooral wilde zijn. Een vrij schrijver.